

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Emocionalment desfermats

No descobreixo res de nou si dic que la retòrica emocional està provocant uns nivells tan alts de contaminació comunicativa que queda asfixiada tota possibilitat de reflexió serena sobre els greus desafiaments que té plantejats el món actual. Ho va deixar ben analitzat Michel Lacroix a *El culte a l'emoció* (La Campana, 2005), l'edició original del qual ja té quinze anys. I, des de llavors, l'emocionalitat ha anat inundant la premsa amb pàgines especials i entrevistes quasi diàries als nous xamans, programes de ràdio d'una toxicitat tal que exigiria la intervenció del departament de Sanitat i continguts televisius l'èxit dels quals va lligat a l'exploració de la pornografia sentimental.

LA PUBLICITAT, que sol ser un dels millors indicadors de l'esperit dels temps, ho mostra ben a les clares. No són només els perfums que s'anuncien vinculant-los a tota mena d'impossibles sensacions voluptuoses, sinó que també un cotxe és venut per l'emoció que produeix el fet de conduir-lo –no pas per les seves qualitats mecàniques–, i fins i tot el paper higiènic, un laxant o un gel vaginal queden associats a grans i transcendents experiències emocionals. I així, l'educació, que ja no busca fomentar l'ascensor social, la capacitat professional o la millora de la cultura general, sinó fer criatures felices. Com si la felicitat depengués d'un estat mental entrenat a base de tècniques d'autoajuda portades a les aules. O la política, l'interès per la qual no és mogut per la comprensió de la seva complexitat sinó per la indignació fàcil provocada per la suposada inhumanitat dels seus líders, com si els grans mals de la humanitat només fossin causats intencionadament per gent malèvola.

AQUESTA HIPERSENSIBILITAT emocional, que ens allunya de la comprensió crítica i ens aboca a una irritació fàcil de manipular, sovint està alimentada per bones intencions. Penso en els casos en què es busca desvetllar consciències adormides, despistades o encadenades als falsos vedells d'or. Moltes organitzacions altruistes hi recorren en busca de finançament solidari, tal com veiem en els anuncis dels sense fronteres, entre perfum i perfum, en les campanyes de Nadal. Un recurs que recorda el d'aquells tolits que, també per Nadal, passaven per les cases a demanar caritat a canvi de gravats pintats amb els peus. Caldria que algun filòsof ens expliqués els límits ètics d'una indignació pro-

GETTY

.....
L'emocionalitat de llagrimeta fàcil és un obstacle per a la comprensió crítica

vocada més per la ràbia emocional que no pas per la reflexió crítica.

EN ALTRES CASOS, l'exacerbació emocional respon a intencions menys nobles. Hi ha qui s'hi recrea per fer-ne negoci, i hi ha qui la utilitza, com passa amb determinats fabricants d'opinió, per alimentar la impostura d'una hipòcrita superioritat moral. O totes dues coses a la vegada. I si no, ¿com hem de valorar, per exemple, aquest menyspreu sistemàtic del món artístic cap als dirigents polítics, que, lluny de les retòriques simples, han de gestionar realitats complexes, ambivalents, contradictòries, comptant amb les males conseqüències que sovint tenen les bones intencions?

DES DEL MEU PUNT DE VISTA, i més enllà de consideracions morals, el pitjor d'aquesta emocionalitat de llagrimeta fàcil, precisament perquè ha abandonat el món inofensiu de la ficció –el fulletó groc, el serial radiofònic o la telenovel·la de mitja tarda–, és que acaba sent un obstacle tant per a la comprensió crítica com per a la resolució eficaç dels mals que ens assolen.

EL 1972 Miquel Martí i Pol havia anticipat irònicament tot això que aquí denuncio. Llegiu el poema *A voltes*: "A voltes / una tarda qualsevol, / la tendresa s'instal·la a les paraules [...]. Llavors, / fa de bon rossolar / per un pendent de mots / degudament asseptitzats / i assabentar-se, / entre glop i glop de cafè, / que en algun país llunyà / la guerra encara persisteix / i la gent mor de fam. / Un, aleshores, fàcilment exclama: / quins malparits, els homes!"